

4.6. Přes ČVUT na Matfyz

Na večerní střední školu jsem šel s výhledem, že pak budu pokračovat ve studiu na vysoké škole, a to snad v denním studiu. Denní studium na VŠ znamenalo automaticky odklad vojny a ve většině případů i odbytí části vojny prostřednictvím vojenské přípravy během studia. - Rodiče viděli mou studijní budoucnost na pražské Matematicko-fyzikální fakultě UK (MFF UK, Matfyz). Můj výhled však byl jiný. Jednak jsem z Matfyzu měl trochu strach, jednak jsem si přál se věnovat duchovenské službě, a tak jsem dost "pošilhával" po teologii. Jednou jsem se ve vlaku sešel s **Vlastíkem Pospíšilem**, a ten mě seznámil s farářem **Janem Jelínkem**, který cestoval týmž vlakem. Vlastík tehdy teologii studoval¹, a onen rozhovor ve třech směřoval k mému rozhodnutí skutečně jít studovat teologii, které se ještě utvrdilo rozhovorem s tehdejšíím děkanem KEBF prof. **J.L.Hromádkou**, který domluvil br. J. Jelínek.

Rodičům se toto mé rozhodnutí nelíbilo. Byli si vědomi toho, že pro matematiku a přírodní vědy nadání mám, kdežto pro jazyky a historické vědy nikoli. A asi svou roli sehrály i obavy z dalších možných tatínkových problémů v ČSAV, kterých už měl až dost v souvislosti s odchodem tety Bohunky do zahraničí a s odmítáním spolupracovat jakkoli s režimem. Jakýmsi kompromisem bylo, že jsem si podal přihlášku na Elektrotechnickou fakultu ČVUT (FEL). Nevím, zda větší roli při tom sehrál strach z Matfyzu² či jakýsi truc nejít směrem doporučeným rodiči.

Přihlášku na FEL jsem podával snad už někdy v únoru 1963. Příjímací zkoušky byly dlouho před maturitou; v případě úspěšného složení došlo k podmíněnému přijetí - za předpokladu složení maturity. Na zkoušky si nepamatuji, rozhodně to nebylo nic těžkého, ale vím, že jsem přijat byl; 12. června 1963 jsem maturitu řádně složil.

Krátce po polovině července skončil můj roční organizovaný nábor ve stavebnictví, myslím, že hned potom následovala má cesta do Lučence, o níž jsem se zmínil v předchozím článku. Konec léta a podzim jsem dělil mezi marodění se sakrální dermoidální cystou³ a zahájením studia na FEL. Nás, kdo jsme šli studovat ze zaměstnání, bylo více; výuka pro nás začala už v září a

¹ Vlastík býval členem ČCE. KEBF (Komenského evangelická bohoslovecká fakulta) tehdy vzhledem k politické situaci nevyžadovala pro přijetí maturitu. Naše církev ji ovšem od svých uchazečů jako podmínku kladla. A tak se Vlastík stal baptistou (podle informace od br. far. Jana Jelínka).

² Můj spolužák Vláďa Pecka, který býval v matematice velmi dobrý, musel z Matfyzu odejít, myslím, že kvůli matematické analýze, a úspěšně vystudoval Elektrotechnickou fakultu ČVUT.

³ Chirurgický zákrok ve vinohradské nemocnici se nezdařil a bylo zřejmé, že se bude muset opakovat; někde jsem se dočetl, že onen nežádoucí útvar v oblasti kostrče byl vlastně zakrnělý sourozenec - dvojče.

tuším, že až do konce října jen jeden den týdně, přičemž se předpokládalo, že zbývající dny budeme trávit na dosavadních pracovištích. Mně se podařilo nastoupit ještě krátkodobě k Montovaným stavbám (či tehdy již Pražským stavebním závodům), kde jsem však vzhledem ke zdravotním problémům po chirurgickém zákroku pracoval většinou v kanceláři (evidence materiálu), ovšem za dělnický (tedy poněkud větší) plat.

V úvodních dvou měsících jsme měli především matematiku a deskriptivu. Ve zbytku semestru byla už normální výuka s přednáškami a cvičeními, ke zmíněným předmětům, které přednášeli **Doc. Josef Schmidtmayer** (M) a **Doc. Mašek** spolu s **Dr. Vladimírem Mahelem** (Dg), přibyla i nauka o materiálu (prof. Beneš) a chemie (Dr. Šimek). Měli jsme i technické kreslení, ale to jsem měl hodně zjednodušené, neboť na základě testu mi uznali mé vědomosti z učňovské školy (nebyl to jediný případ, kdy jsem vědomosti z "učňáku" uplatnil na VŠ - úroveň učňovského školství tehdy byla dobrá, dost i zásluhou nás studijních typů, kteří jsme se z rozhodnutí strany museli stát elementy dělnické třídy).

Doc. Schmidtmayer byl beze sporu dobrý vysokoškolský učitel. Leč šlo o techniku, a tak za jeho časté a mě pobuřující "důkaz dělat nebudeme, nejsme matematická fakulta" nemohu vinit jeho, nýbrž jen a jen sebe a své rozhodnutí jít na techniku. Začal jsem uvažovat o ukončení svého elektrotechnického studia a přechodu na Matfyz.

Úvahy se změnilly v rozhodnutí. Bylo usnadněno i tím, že jsem prakticky celé zkouškové období na konci 1. semestru prostonal, a tak bych stejně měl problém se zkouškami.

Rána po dermoidu se sice uzavřela, ale uvnitř zůstalo něco, co tam být nemělo. Jenže k Vinohradské nemocnici jsem už důvěru neměl a o další hospitalizaci jsem nestál. Na strašnické poliklinice tehdy působil chirurg **MUDr. Václav (?) Procházka**, člen strašnického sboru. A tak jsem se s ním jednou po bohoslužbách (možná to bylo přímo o vánocích či na Silvestra 1963) domluvil, a on mě na začátek ledna pozval na ambulantní zákrok. Asi to bylo vážnější, než jsem představoval, nejenže lokální anestezie nedokázala úplně zabránit bolesti, nýbrž zřejmě tu bylo značné riziko rychlého hojení s nedostatečným zahojením uvnitř a vznikem píštěle, čemuž pan doktor bránil pomocí drenů. Leden a únor 1964 - tedy celé zkouškové období - jsem tedy promarodil.

Rozhodl jsem se studovat na Matematicko-fyzikální fakultě UK. Nešlo o nějaký přestup, musel jsem znovu absolvovat celé přijímací řízení. Politická situace se vyvíjela tak, že pro technické vysoké školy, matfyz a snad i přírodovědu "kádrový profil" uchazečů už nehrál roli. Ale věděl jsem, že přijímací zkoušky

dělat budu muset, ovšem, pokud se rodiče nemýlili a já jsem na exaktní nadání skutečně měl, měl bych zkoušky udělat.

Mé rozhodnutí pro Matfyz utvrdilo a obavy z přijímaček či nezvládnutí studia do značné míry rozptýlilo setkání s **Gitou** (Margitou) **Kurzovou**⁴. Nevím, zda tehdy byla v nějakém vyšším ročníku či (spíše) zda už měla fakultu hotovou, ale mluvila o studiu tak pozitivně a - pokud si vzpomínám - i mně přiblížila Jarníkův Úvod do počtu diferenciálního, že jsem se začal těšit.

Přijímačky mi dopadly dobře, z matematiky mě zkoušel Dr. Král (odborník na teorii potenciálu), kdo mě zkoušel z fyziky, si nepamatuji. Doba mezi odchodem z elektrofakulty a přijetím na Matfyz znamenala pro rodiče nepříjemnou nejistotu. Jim tolik záleželo na tom, abych vystudoval! Do značné míry i proto, aby ono zlo, které páchali komunisté v Praze 10 v roce 1958, bylo poraženo. Mně zas tolik na tom, abych vystudoval, asi nezáleželo, soukromě jsem se ovšem vzdělávat chtěl. Nicméně, byla tu hrozba vojny, a tak jsem se hodně snažil, abych studoval.

Můj spolužák Karel Kříž se r. 1958 na střední školu dostal, byl však po roce z politických důvodů vyloučen (jeho tatínka komunisté zavřeli). Po dvou letech se vyučil truhlářem, absolvoval také dvouletou střední školu pro pracující, chtěl jít studovat medicinu, tam ho nepustili, a tak se rozhodl pro litoměřickou Cyrilometodějskou bohosloveckou fakultu. Tam ovšem vládly politicky dost nepříjemné poměry, Karel po dvou letech přípravy na kněžství zanechal a přihlásil se na psychologii na FF UK. Kádrováci to chápali jako konverzi od katolictví či od křesťanství vůbec (o nic takového ovšem nešlo) a byl bez problémů přijat.

Od března 1964 jsem byl zdravý, na ČVUT jsem rezignoval a bylo třeba něco dělat. Absolvoval jsem kurs pro průvodčí Dopravního podniku a někdy v polovině března jsem nastoupil čtyřměsíční pracovní poměr ve strašnické vozovně jako průvodčí. Nafasoval jsem dokonce uniformu, avšak maminka si přála, abych ji nenosil (což jsem sice nesplnil beze zbytku, ale z velké části), aby lidé v okolí si nemysleli, že jsem skončil jako tramvaják.

Ve strašnické vozovně tehdy byly tramvaje linek 1, 2, 4, 10, 11, 20, 22, 24, 26, 27 a 28; na 4, 24 a 27 jezdily "nové" vozy typu T1, na ostatních staré (na 1, 2, 20, 22 a příp. 26 někdy tzv. "ponorky" či "mevra" s 2, resp. 3 zavíracími dveřmi, avšak se starým řešením ovládní pomocí kontroléru s klikou), přičemž 11 mívala dva vlečňáky (tzv. "plecháče"), ostatní jeden s dveřmi uprostřed - "krasin". Na starých tramvajích byl v motorovém voze samoobslužný provoz, takže průvodčí byli jen ve vlečňácích. Kromě 11 tedy byla standardně dvojice "řidič - průvodčí", na 11 byli průvodčí dva. Já jsem většinou jezdil s **Josefem Balíkem**, vrstevníkem mých rodičů, mužem prostým, ale hodným. Vyučil se soustružníkem "u Kameníčka" v Hostivaři (později TOS Hostivař). Mezi

⁴ Dcera prof. Josefa Kurze, o němž se zmiňuji v čl. 4.5.

tramvajáky byli i mnozí velice vzdělaní lidé, jako **JUDr. Ptáček**, manžel mé někdejší učitelky biologie. Setkal jsem se tam i s **Jaroslavem Klineckým**, strýcem kamaráda ze strašnické mládeže a pozdějšího faráře a seniora Pavla Klineckého.

Sešel jsem se tam i s **Oldou Vítem**, svým krátkodobým spolužákem z večerní střední školy. Olda byl milý člověk, avšak velice pomalý. Zatímco jiní průvodčí si tržbu zabalili do balíčků po 50 mincích stejné hodnoty už během pobytu v tramvaji, Olda tak dělal až po návratu do vozovny. Zkrátka byl jiný. Tehdy byly veřejné záchody i další místa plná nápisů "SERVÍT JE VŮL", a ta nejen v Praze či v Čechách, ale třeba i na pařížské Eifelovce. Na tramvajáckých záchodech ovšem bývala první slabika smazána. - Olda se později stal husitským farářem. Byl zřejmě dost spojený s problematickou Křesťanskou mírovou konferencí (což u husitů bylo dost obvyklé). Působil v Zásmukách a v Čerčanech a vím, že na něho mnozí v dobrém a s láskou vzpomínají. Je mi líto, že už před mnoha lety (píšu v roce 2019) zemřel. Docela rád bych se býval spolu s ním ohlédl v čase zpět.

Praha, duben 2019, březen 2020